

Introduction of *Fusarium* sp. UTMC 5039 as a potent fungal strain for biosurfactant production and evaluation of its potential for crude oil bioremediation

Hamid Moghimi *

Assistant professor in Microbial Biotechnology, Center of Excellence in Phylogeny of Living Organisms, College of Science, University of Tehran, Tehran, Iran, hmoghimi@ut.ac.ir

Parvin Hasani Zadeh

M.Sc in Microbial Biotechnology, School of Biology and Center of Excellence in Phylogeny of Living Organisms, College of Science, University of Tehran, Tehran, Iran, parvin.h.z@gmail.com

Javad Hamed

Associate professor in Microbial Biotechnology, School of Biology and Center of Excellence in Phylogeny of Living Organisms, College of Science, University of Tehran, Tehran, Iran, jhamed@ut.ac.ir

Rezvan Heidarytabar

Msc in Microbial Biotechnology, School of Biology and Center of Excellence in Phylogeny of Living Organisms, College of Science, University of Tehran, Tehran, Iran, rezvan_heidary@ut.ac.ir

Ehsan Azin

Msc student in Microbial Biotechnology, School of Biology and Center of Excellence in Phylogeny of Living Organisms, College of Science, University of Tehran, Tehran, Iran, ehsanazin@ut.ac.ir

Abstract

Introduction: Biosurfactants are biological surface active agents which are used in many applications such as oil bioremediation of contaminated soils.

Materials and methods: In this study, first soil samples were collected from crude oil contaminated regions of Iran. Fungal isolates were enriched in MSM medium supplemented with crude oil and purified and then all isolates were screened for biosurfactant activity. Then, the capacity of crude oil degradation in the selected isolate was measured using Total Petroleum Hydrocarbon (TPH) assay by spectrophotometry and FT-IR analysis. Finally, morphological and molecular identification was carried out by sequencing amplification of beta-tubuline beta-tubulin and ITS gene.

Results: Among 40 purified fungal isolated, the isolate SH-02 was selected as the best strain according to the oil spreading and parafilm M test., This isolate was purified from petroleum contaminated soil of Arak refinery. Morphological and molecular identification revealed that this isolate has 99% similarity to *Fusarium redolens* in ITS gene and was deposited in the University of Tehran Microorganisms Collection under the accession number, UTMC 5039. Measurement of surface tension reduction by Du Nouy Ring method showed that *Fusarium* sp. UTMC 5039 can reduce surface tension to 26.6 mN/m and this reduction amount is significant compared with the previous reports. According to the obtained results from TPH and FTIR assays, 60 % of crude oil was degraded biodegradation was measured for by *Fusarium* sp. UTMC 5039.

Discussion and conclusion: The current study results indicate that *Fusarium* sp. UTMC 5039 has a high capacity in biosurfactant production and introduced as a potent fungal strain for crude oil bioremediation.

Key words: Biosurfactant, *Fusarium* sp. UTMC 5039, bioremediation, crude oil contaminated soils

* Corresponding author

Received: May 24, 2015 / **Accepted:** December 30, 2015

فصلنامه علمی- پژوهشی زیست‌شناسی میکروارگانیسم‌ها
سال ششم، شماره ۲۳، پاییز ۱۳۹۶، صفحه ۳۳-۱۹
تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۰۳/۰۳ - تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۱۰/۰۹

معرفی قارچ *Fusarium sp.* UTMC 5039 به‌عنوان گونه قارچی توانمند در تولید بیوسورفاکتانت و ارزیابی توان آن در حذف زیستی نفت خام

حمید مقیمی*: استادیار میکروبیولوژی، دانشکده زیست‌شناسی و قطب تبارزایی موجودات زنده، دانشگاه تهران، ایران، hmoghimi@ut.ac.ir
پروین حسنی زاده: دانشجوی کارشناسی ارشد زیست‌فناوری میکروبی، دانشکده زیست‌شناسی و قطب تبارزایی موجودات زنده، دانشگاه تهران، ایران، parvin.h.z@gmail.com
جواد حامدی: دانشیار میکروبیولوژی، بخش زیست‌فناوری میکروبی، دانشکده زیست‌شناسی و قطب تبارزایی موجودات زنده، دانشگاه تهران، ایران، jhamedi@ut.ac.ir
رضوان حیدری تبار: کارشناس ارشد زیست‌فناوری میکروبی، دانشکده زیست‌شناسی و قطب تبارزایی موجودات زنده، دانشگاه تهران، ایران، rezvan_heidary@ut.ac.ir
احسان آذین: دانشجوی کارشناسی ارشد زیست‌فناوری میکروبی، دانشکده زیست‌شناسی و قطب تبارزایی موجودات زنده، دانشگاه تهران، ایران، ehsanazin@ut.ac.ir

چکیده

مقدمه: بیوسورفاکتانت‌ها ترکیبات زیستی فعال در سطح هستند که در بسیاری از حوزه‌ها از جمله پاک‌سازی زیستی آلودگی‌های نفتی استفاده می‌شوند.

مواد و روش‌ها: در این پژوهش، ابتدا نمونه برداری از مناطق آلوده به نفت ایران انجام پذیرفت. جدایه‌های قارچی در محیط MSM دارای نفت غنی‌سازی و خالص‌سازی شده و تمامی جدایه‌های حاصل برای توانایی تولید بیوسورفاکتانت غربالگری شدند. در ادامه توانایی حذف نفت خام جدایه منتخب با استفاده از آزمون‌های سنجش کل محتوای هیدروکربنی با روش اسپکتروفتومتری و طیف‌سنجی مادون‌قرمز (FT-IR) بررسی گردید. در نهایت شناسایی مورفولوژیکی و مولکولی با تکثیر ژن *ITS* و *تاتوبولین* انجام شد.

نتایج: براساس روش‌های گسترش روغن و پارافیلیم "M"، از میان ۴۰ جدایه قارچی خالص‌سازی شده، جدایه SH-02 به‌عنوان قارچ منتخب تولیدکننده بیوسورفاکتانت از خاک‌های آلوده به نفت پالایشگاه شازنداراک انتخاب شد. شناسایی ریخت‌شناسی و مولکولی مشخص کرد که این جدایه به‌میزان ۹۹ درصد با *Fusarium sp.* شباهت دارد و با کد UTMC 5032 در کلکسیون میکروارگانیسم‌های دانشگاه تهران ثبت شد. اندازه‌گیری کاهش کشش سطحی با روش تنسیومتری نشان داد که این سویه قادر است کشش سطحی را به‌میزان ۲۶/۶ میلی‌نیوتن بر متر کاهش دهد که این میزان کاهش کشش سطحی در مقایسه با مقادیر گزارش شده قابل توجه است. براساس نتایج به‌دست آمده از سنجش TPH و آزمایش FTIR میزان حذف نفت توسط این سویه ۶۰ درصد تعیین شد.

بحث و نتیجه‌گیری: نتایج به‌دست آمده نشان داد که این سویه توانمندی بالایی در تولید بیوسورفاکتانت دارد و می‌تواند به‌عنوان سویه قارچی توانمند در حذف هیدروکربن‌های نفتی معرفی شود.

واژه‌های کلیدی: بیوسورفاکتانت، *Fusarium sp.* UTMC 5032، پاک‌سازی زیستی، خاک آلوده به نفت

* نویسنده مسئول مکاتبات

مقدمه

در سال‌های اخیر آلودگی‌های هیدروکربنی ناشی از فعالیت‌های مربوط به صنعت نفت، یکی از مشکلات زیست‌محیطی مهم است. رهاسازی تصادفی محصولات نفتی در محیط به یک نگرانی جهانی تبدیل شده است. ترکیبات هیدروکربنی از جمله آلاینده‌های آلی و سرطان‌زا هستند. روش‌های مکانیکی و شیمیایی که به‌طور عمومی برای پاک‌سازی آلودگی‌های نفتی به کار می‌روند هزینه‌بر هستند و کارایی کمی دارند. پاک‌سازی زیستی از روش‌های نویدبخش در تیمار این مکان‌های آلوده به شمار می‌رود؛ چرا که این روش به انرژی کمی نیازمند است، به‌صرفه و اقتصادی است و منجر به معدنی‌سازی کامل آلاینده می‌شود (۱). رشد میکروارگانیسم‌ها بر روی هیدروکربن‌های نفتی به‌طور غالب با توانایی تولید پلیمرهایی با خصوصیات کاهش کشش سطحی محیط توسط آنها مرتبط است که به‌طور رایج تحت عنوان بیوسورفکتانت از آنها نامبرده می‌شوند. بیوسورفکتانت‌ها ترکیبات دوگانه‌دوستی هستند که توسط بسیاری از میکروارگانیسم‌ها تولید می‌شوند. وجود گروه‌های آب‌دوست و آب‌گریز در ساختار چنین ترکیباتی سبب می‌شود این مولکول‌ها توانمندی قرارگیری میان دو فاز امتزاج‌ناپذیر و تغییر ویژگی‌های سطحی را دارا باشند (۲). یکی از کاربردهای مهم بیوسورفکتانت‌ها در پاک‌سازی زیستی هیدروکربن‌های نفتی است. بیوسورفکتانت‌ها می‌توانند هیدروکربن‌ها را امولسیفیه کنند و با کاهش کشش سطحی حلالیت آنها را در آب افزایش دهند و به این ترتیب باعث افزایش جابجایی مواد نفتی از ذرات خاک شوند و دسترسی زیستی میکروارگانیسم‌ها به این ترکیبات را افزایش دهند (۲ و ۳). حوزه‌ی جداسازی و معرفی باکتری‌های مولد

بیوسورفکتانت به میزان زیادی مورد مطالعه دانشمندان بوده است؛ ولی تاکنون تعداد کمی از قارچ‌های مولد بیوسورفکتانت شناسایی و معرفی شده‌اند. قارچ‌ها در مقایسه با باکتری‌ها از بازده بالایی در تولید این ترکیبات برخوردار هستند که علت آن را می‌توان وجود دیواره‌ی سخت و محکم در باکتری‌ها و همچنین سیستم‌های ترشحی کارآمدتر در قارچ‌ها دانست (۴). این بازده تولید بالا می‌تواند استفاده از بیوسورفکتانت‌های قارچی در صنعت و جایگزینی سورفکتانت‌های با پایه‌ی شیمیایی را ممکن سازد (۴). میکروارگانیسم‌ها بیوسورفکتانت‌ها را به‌عنوان متابولیت ثانویه، در انتهای فاز لگاریتمی و در طول فاز سکون تولید می‌کنند. این ترکیبات بعد از تولید، به خارج از سلول ترشح و یا به بخشی از سلول متصل می‌مانند. تولید این ترکیبات توسط میکروارگانیسم‌ها امکان رشد آنها بر روی سوبستراهای نامحلول را فراهم می‌سازد (۲). بیوسورفکتانت‌ها نسبت به سورفکتانت‌های شیمیایی زیست‌تخریب‌پذیر و سازگار با محیط زیست هستند و دارای سمیت کمتر، کارایی و پایداری بیشتر در شرایط سخت از جمله دما، شوری و اسیدیته بالا هستند؛ به این دلیل می‌توانند در بسیاری از زمینه‌ها از جمله حذف آلاینده‌های نفتی به‌روش زیستی به‌عنوان جایگزینی مناسب برای سورفکتانت‌های شیمیایی به کار برده شوند (۵). هدف این پژوهش، مطالعه و دستیابی به جدایه‌های قارچی بومی و توانمند در جهت تولید ترکیبات فعال سطحی و همچنین ارزیابی آن در حذف زیستی نفت خام است. برای این منظور بعد از نمونه‌برداری و جداسازی ایزوله‌های قارچی از محیط‌های آلوده با روش‌های استاندارد میزان تولید ترکیبات فعال در سطح در آنها بررسی می‌شود و فعالیت نفت‌خواری در بهترین جدایه بررسی خواهد شد.

مواد و روش‌ها

جمع آوری نمونه: به منظور جداسازی قارچ‌های مولد بیوسورفاکتانت، ۱۵ نمونه خاک آلوده به نفت از نقاط مختلف پالایشگاه قم، سازند اراک، خارک، بی‌بی حکیمه گچساران و جزیره سیری جمع‌آوری و به آزمایشگاه انتقال داده شد. نمونه‌ها در آزمایشگاه با ال‌ک ۰/۵ میلی‌متر همگن شد و ذرات درشت آن جداسازی شد. در ادامه pH و هدایت الکتریکی خاک‌ها به منظور بررسی شوری خاک اندازه‌گیری و جهت جداسازی جدایه‌ها استفاده شد.

جداسازی قارچ‌های تولیدکننده بیوسورفاکتانت: جداسازی قارچ‌ها از نمونه‌های جمع‌آوری شده به روش غنی‌سازی با نفت صورت گرفت. محیط کشت مورد استفاده در فرایند غنی‌سازی، محیط تغییر یافته نمکی^۱ همراه با یک درصد نفت خام سبک جزیره سیری به عنوان منبع کربن و ۵۰ میلی‌گرم برلیتر کلرامفیکل به منظور مهار رشد باکتریایی بود. ترکیبات این محیط کشت شامل (گرم برلیتر): NaNO_3 (۲)، $\text{CaCl}_2 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ (۰/۱)، KH_2PO_4 (۳)، MgSO_4 (۰/۲)، $\text{FeSO}_4 \cdot 7\text{H}_2\text{O}$ (۰/۱)، $\text{Na}_2\text{HPO}_4 \cdot 12\text{H}_2\text{O}$ (۳)، KCl (۱) و عصاره مخمر (۰/۰۲) درصد در یک لیتر آب دیونیزه، همراه با ۲ میلی‌لیتر محلول عناصر جزئی شامل (گرم برلیتر): $\text{FeCl}_3 \cdot 6\text{H}_2\text{O}$ (۰/۰۸)، $\text{ZnSO}_4 \cdot \text{H}_2\text{O}$ (۰/۷۵)، $\text{CoCl}_2 \cdot 6\text{H}_2\text{O}$ (۰/۰۸)، $\text{CuSO}_4 \cdot 5\text{H}_2\text{O}$ (۰/۰۷۵)، $\text{MnSO}_4 \cdot \text{H}_2\text{O}$ (۰/۷۵)، $\text{NaMoO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ (۰/۰۵) و H_3BO_3 (۰/۱۵) بود. تمامی نمک‌های به کار برده شده در محیط کشت مربوط به شرکت مرک آلمان است. pH اولیه پیش از اتوکلاو ۲، $6/8 \pm 0/2$ تنظیم شد (۶). ۰/۵ گرم از هر نمونه خاک درون فلاسک ارلن مایر ۲۵۰ حاوی ۵۰ میلی‌لیتر محیط کشت تلقیح شد. سپس فلاسک‌ها به مدت

دو هفته در شیکر با دور ۱۸۰ و دمای ۲۸ درجه سانتیگراد قرار گرفت. در نهایت رقت‌های 10^{-2} ، 10^{-3} و 10^{-4} از هر فلاسک تهیه و بر روی پلیت PDA^۲ حاوی نفت خام به روش کشت گسترده^۳ پخش شد و پلیت‌ها به مدت یک هفته در دمای ۲۸ درجه سانتیگراد گرماگذاری گردید. کلنی‌های رشد کرده درون هر پلیت، خالص شد و جدایه‌های قارچی خالص شده در دمای ۴ درجه سانتیگراد نگهداری شد.

غربالگری جدایه‌های توانمند در تولید بیوسورفاکتانت: محیط کشت مورد استفاده به منظور غربالگری جدایه‌های به دست آمده حاوی: (۳ درصد) NaNO_3 ، (۲۵ درصد) KH_2PO_4 ، (۲۵ درصد) $\text{MgSO}_4(7\text{H}_2\text{O})$ ، ۱ درصد عصاره مخمر و ۵ درصد روغن آفتابگردان بود و pH آن در ۷ تنظیم شد (۷). بدین منظور درون هر فلاسک ۲۵۰ حاوی ۵۰ میلی‌لیتر محیط کشت یک قطعه یک سانتی‌متر مربع از کشت تازه قارچی تلقیح شد. فلاسک‌های تلقیح شده به شیکر با ۱۵۰ دور در دقیقه و دمای ۲۸ درجه سانتیگراد منتقل شدند. بعد از ۷ روز محتویات هر کدام از فلاسک‌ها سانتریفوژ و مایع رویی از کاغذ صافی عبور داده شد. در ادامه روغن باقیمانده با دکانتور جدا شد. در نهایت حضور بیوسورفاکتانت در سوپرناتانت مربوط به هر جدایه با استفاده از روش گسترش روغن^۴، روش پارافیلیم^۵ و تنسیومتری^۶ بررسی و اندازه‌گیری شد (۸، ۹، ۱۰ و ۱۱).

روش گسترش روغن: در این روش ابتدا ۴۰ ml آب مقطر درون یک پلیت شیشه‌ای با قطر ۱۵ cm ریخته و ۲۰ μl نفت خام در مرکز این پلیت اضافه شد. سپس ۱۰ μl از نمونه مورد بررسی در مرکز لایه نفت حاصله ریخته شد و قطر هاله شفاف ایجاد شده به عنوان معیاری از تولید بیوسورفاکتانت اندازه‌گیری شد (۸).

به‌دست آمده در میکروفیوژ با دور ۸۰۰۰ rpm به مدت ۵ دقیقه قرار داده شد. سپس روشناور جدا شده که حاوی مولکول‌های DNA است، به یک ویال استریل منتقل شد. در این مرحله هم‌حجم روشناور، از مخلوط فنل-کلروفرم (به نسبت ۱:۱) به ویال افزوده شد. سپس ویال به مدت دو دقیقه تکان داده شد تا محتویات آن با هم مخلوط شود. در ادامه ویال در میکروفیوژ با دور ۱۳۰۰۰ rpm به مدت ۵ دقیقه قرار داده شد و پس از این مدت زمان به آرامی ویال از درون دستگاه خارج شد تا فازها با هم مخلوط نشوند و فاز رویی درون یک ویال استریل دیگر ریخته شد. در ادامه حجم تقریبی محتوای ویال تعیین شد و به میزان ۰/۱ آن محلول سدیم استات ۳ مولار با pH برابر ۵ و ۳ برابر حجم تعیین شده اتانول مطلق سرد افزوده شد. سپس ویال به مدت ۳۰ دقیقه به فریزر با دمای ۲۰- درجه سانتیگراد منتقل شد. در ادامه فاز رویی با دور ۱۳۰۰۰ rpm به مدت ۵ دقیقه جدا و دور ریخته شد و ۷۰۰ میکرولیتر اتانول ۷۰ درصد به رسوب DNA افزوده شد و مجدداً با دور ۱۳۰۰۰ rpm به مدت ۵ دقیقه سانتریفوژ شد و فاز رویی موجود در ویال دور ریخته شد. در نهایت رسوب حاصل در ۱۵ تا ۲۰ میکرولیتر آب مقطر استریل حل شد. واکنش PCR جهت شناسایی مولکولی با دو پرایمر ITS و بتاتوبولین انجام شد. در ابتدا با پرایمرهای اختصاصی قارچی ITS1 و ITS4 (ITS1): 5'-TCC GTA GGT 3' و 5'-TCC TCC GCT GAA CCT GCG G-3' و (TAT TGA TAT GC-3') و سپس جهت تأیید نتایج و شناسایی گونه قارچی با پرایمرهای بتاتوبولین (Btsa: 5'-GGT AAC CAA ATC GGT GCT 3') و BT1b: 5'-GAC GAG ATC GTT GCT TTC-3' و (GAA CTC-3') انجام پذیرفت (۱۴). برای اضافه کردن مواد جهت انجام واکنش PCR، ۱ میکرولیتر پرایمر رفت

آزمون پارافیلیم M: در این روش، ۲۵ میکرولیتر از صاف شده کشت تخمیر مایع هفت روزه از ایزوله‌های قارچی، بر روی پارافیلیم به‌عنوان یک سطح آب‌گریز آزمایشگاهی قرار داده شد و قطر قطره حاصله به‌عنوان معیاری از تولید بیوسورفاکتانت در مقایسه با نمونه شاهد بررسی شد (۹، ۱۰).

تأیید تولید بیوسورفاکتانت با تنسیومتری: این کار به‌روش حلقه دونوی^۷ انجام شده که اساس آن اندازه‌گیری نیروی لازم برای جدا کردن یک حلقه سیمی از سطح یا بین دو سطح است که این نیروی جداسازی، متناسب با کشش بین سطحی است. به این منظور کشش سطحی سوپرناتانت کشت مایع قارچی با استفاده از دستگاه تنسیومتر دیجیتال مدل اتنشن ۷۰۱^۸ سنجش شد (۱۱).

شناسایی مورفولوژیک و مولکولی جدایه منتخب: جدایه قارچی با بیشترین توانمندی در تولید ترکیبات فعال سطحی برای شناسایی انتخاب شد. مورفولوژی ماکروسکوپی (ظاهر، اندازه، شکل و رنگ کلنی) با مشاهده پلیت PDA حاوی میسلیم‌های این جدایه تعیین شد. ویژگی‌های میکروسکوپی جدایه منتخب نیز با تهیه کشت روی لام و رنگ آمیزی با لاکتوفنل کاتن‌بلو تعیین شد (۱۲). به‌منظور شناسایی مولکولی، ابتدا جدایه قارچی در محیط PDB به مدت ۴۸ ساعت در دمای ۲۸ درجه سانتیگراد گرماگذاری شد. سپس میسلیم قارچی با سانتریفوژ از محیط کشت جدا شد و بعد از شستشو با سرم فیزیولوژی در هاون ریخته شد. در ادامه از طریق شکستن فیزیکی با کمک روش کوبیدن زیست‌توده منجمد شده با استفاده از ازت مایع، سلول‌ها شکسته و DNA حاصل به‌روش استخراج با فنل-کلروفرم جداسازی شد (۱۳). در این روش ابتدا عصاره سلولی

نمکی MSM (نفت به‌عنوان تنها منبع کربن) و نیز PDB (نفت خام به‌عنوان مکمل منبع کربن) دارای ۱ و ۲ درصد نفت خام کشت داده شد. سپس قطعه‌ای با قطر یک سانتیمتر از کشت تازه قارچی هفت‌روزه، پانچ شد و به فلاسک‌های ارلن مایر ۵۰ میلی‌لیتر حاوی ۱۰ میلی‌لیتر محیط کشت استریل دارای ۱ درصد نفت خام تلقیح شد. نمونه شاهد نیز بدون تلقیح قارچی برای تأیید میزان حذف نفت در نظر گرفته شد. فلاسک‌های تلقیح‌شده در سه تکرار به مدت دو هفته در دمای ۲۸ درجه سانتیگراد در شیکر انکوباتور با ۱۸۰ دور در دقیقه برای رشد و استفاده قارچ از هیدروکربن‌های نفتی گرماگذاری شد. پس از گذشت دو هفته، فلاسک‌ها جهت استخراج کل محتوای هیدروکربنی و تعیین میزان نفت باقیمانده بررسی شد و میزان جذب نمونه‌های حاصل با دستگاه اسپکتروفتومتر شیماتزو UV160^{۱۵} در طول موج ۴۲۰ نانومتر تعیین گشت. نهایتاً برای تعیین میزان حذف نفت، جذب نمونه‌های تیمار با نمونه شاهد مقایسه شد و میزان حذف گزارش گردید (۱۷).

اندازه‌گیری کل محتوای هیدروکربنی: برای آنالیز میزان کلی هیدروکربن‌ها از روش جذب پرتو مادون قرمز IR استفاده شد. عدد حاصل از این آنالیز با تعداد پیوندهای کربن-هیدروژن موجود در نمونه رابطه مستقیم دارد و متناسب با کشش گروه‌های CH₂ باندهای آلیفاتیکی است (۱۸)؛ به این منظور، در انتهای روز ۱۵ محتوای هیدروکربنی باقیمانده در محیط کشت با حلال تتراکلرید کربن استخراج شد و با استفاده از سل مایع، طیف جذبی نمونه‌ها در باند بین ۲۰۰۰ cm⁻¹ تا ۳۰۰۰ cm⁻¹ با استفاده از دستگاه اسپکتروفتومتر مادون قرمز مدل پرکینلمر^{۱۶} آنالیز شد. در نهایت میزان حذف نفت با توجه به نمونه شاهد تعیین شد (۱۶).

و ۱ میکرولیتر پرایمر برگشت با غلظت ۱۰ پیکومول به‌همراه ۱ میکرولیتر از DNA قارچی با غلظت ۴۰ نانوگرم به ۱۲/۵ میکرولیتر مخلوط آماده شرکت آملیکون دانمارک^۹ اضافه شد و حجم نهایی ویال با آب مقطر استریل به ۲۵ میکرولیتر رسانیده شد. برنامه PCR به صورت ۵ دقیقه در دمای ۹۴ درجه سانتیگراد تقلیب اولیه انجام شد و در ادامه ۳۰ سیکل دمایی به صورت ۳۰ ثانیه در ۹۴ درجه سانتیگراد، ۳۰ ثانیه در ۵۴ درجه سانتیگراد و ۱ دقیقه در ۷۲ درجه سانتیگراد انجام شد. در نهایت ۵ دقیقه در دمای ۷۲ درجه سانتیگراد ویال گرمادهی شدند. محصول به دست آمده بعد از خالص‌سازی از روی ژل جهت تعیین ترادف به شرکت ماکروژن کره جنوبی^{۱۱} ارسال شد. نتایج تعیین ترادف، از طریق هم‌ردیفی توالی با بانک ژنی NCBI ارزیابی شد. در نهایت سوئیچ منتخب در بانک میکروارگانسیم‌های دانشگاه تهران^{۱۱} ثبت و نگهداری شد. در رسم درخت‌های فیلوژنی، از الگوریتم اتصال-همسایگی^{۱۲} برای هم‌ردیفی و تعیین فاصله توالی‌ها استفاده شد. برای اطمینان از تکرارپذیری بودن درخت فیلوژنی، میزان بوت استرپ^{۱۳} پس از ۵۰۰ بار تکرار تعیین شد.

بررسی توانمندی جدایی منتخب در تخریب نفت

خام: جهت تعیین توانمندی حذف و میزان رشد جدایی به دست آمده در نفت خام، در ابتدا جدایی قارچی با استفاده از روش سنجش کل محتوای هیدروکربنی از طریق اسپکتروفتومتری^{۱۴} براساس روش رحمان و همکاران (۱۵) و نیز اندازه‌گیری میزان رشد قارچی (سنجش زیست توده خشک) ارزیابی شد. در ادامه نیز با استفاده از روش طیف‌سنجی FTIR جهت تأیید میزان حذف ترکیبات نفتی مورد سنجش قرار گرفت (۱۶).

در این راستا، جدایی منتخب در محیط کشت پایه

حذف شدند.

براساس نتایج آزمون پارافیلیم M و گسترش روغن از بین ۴۰ جدایه حاصل، ۵ جدایه برتر به عنوان قارچ‌های منتخب برای مراحل بعدی انتخاب شد (جدول ۲).

جدول ۱- نتایج آزمایش‌های مربوط به ۵ جدایه برتر در آزمون‌های بیوسورفکتانت با روش پارافیلیم M آزمایشگاهی و گسترش روغن؛ ++ نشان‌دهنده پخش گسترده قطره (بالای ۱۰ میلی‌متر) و + نشان‌دهنده پخش محدودتر (کمتر از ۱۰ میلی‌متر) قطره نسبت به شاهد روی سطح پارافیلیم

جدایه	قطر هاله (cm) در روش گسترش روغن	تست پارافیلیم M
SH-1	۵/۵	++
SH-12	۴	+
SH-50	۴/۵	+
SH-53	۳	+
SH-02	۸/۵	++
شاهد	۰	-

اندازه‌گیری میزان زیست‌توده: به منظور سنجش

میزان زیست‌توده، وزن خشک میسلیم‌های قارچی اندازه‌گیری شد. برای این منظور زیست‌توده قارچی حاصل در محیط پایه نمکی و دارای ۱ درصد نفت خام کشت و بعد از اندازه‌گیری میزان حذف نفت، از محیط کشت با استفاده از کاغذ صافی واتمن شماره ۱ جدا شد و به مدت یک شبانه‌روز در دمای ۱۰۵ درجه سانتی‌گراد خشک گردید. سپس وزن خشک به دست آمده براساس گرم‌درلیتر گزارش شد (۱۶).

نتایج

جداسازی قارچ‌های تولیدکننده بیوسورفکتانت:

ویژگی نمونه‌های مختلف در جدول ۱ ارائه شده است. از ۱۵ نمونه خاک آلوده به نفت جمع‌آوری شده با انجام عمل غنی‌سازی ۴۰ جدایه قارچی مختلف با ویژگی‌های مورفولوژیکی متفاوت جداسازی و خالص‌سازی شد و کلونی‌های مشابه جداسازی شده از محیط‌های یکسان

جدول ۲- خاک‌های نمونه‌گیری شده از مناطق آلوده به نفت و بررسی برخی از خصوصیات خاک‌ها

محل نمونه برداری	موقعیت جغرافیایی (ثانیه-دقیقه-درجه)	علت آلودگی	EC (ds/m)	pH
خارک	N: ۲۹ ۱۳ ۴۰/۹ E: ۵۰ ۱۸ ۱۱/۵	مناطق ذخیره نفت	۶	۶/۵
سیری	N: ۲۵ ۵۴ ۵۱ E: ۵۴ ۳۱ ۳۸	پایان/ اصلی صادرات نفت کشور	۵/۸	۷/۳
شازند اراک	N: ۳۴ ۵۸ E: ۴۹ ۴۱ ۲	پالایشگاه نفت	۳/۲۱	۷/۲
بی‌بی حکیمه	N: ۳۰ ۱۴۰ E: ۵۰ ۱۱ ۱۵,۲	شکستگی در خطوط انتقال نفت	۷/۲	۸

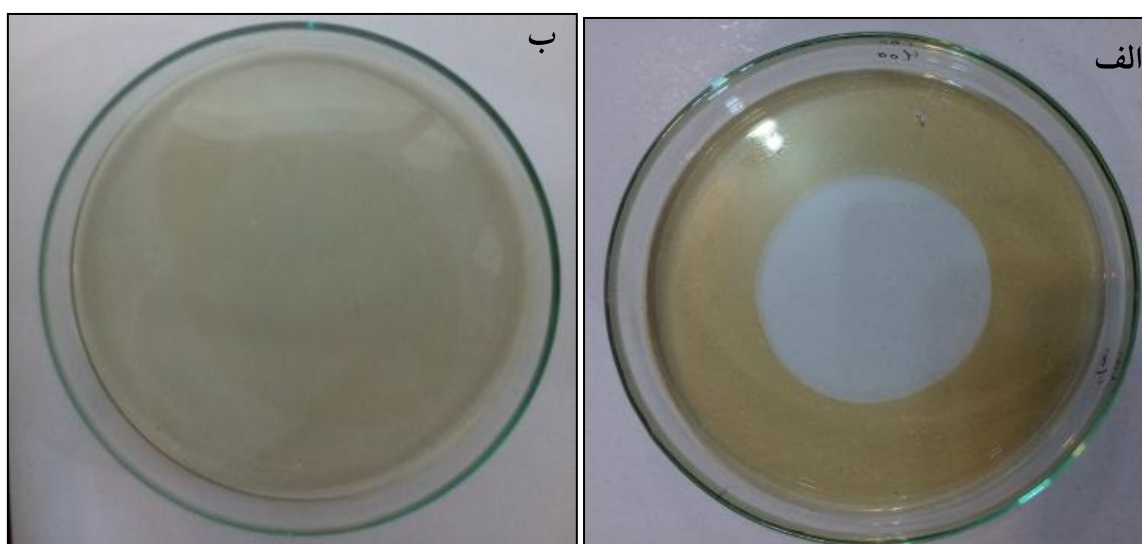
جدول ۳- کشش سطحی حاصل از ۵ جدایه انتخابی

نام جدایه	کشش سطحی (میلی نیوتن بر متر)
SH-1	۳/۰±۳۴
SH-12	۰/۰۵±۳۸/۱
SH-50	۳/۰±۳۹
SH-53	۰/۵±۴۱
SH-02	۰/۰۱±۲۶/۶
آب	۰/۲۳±۶۹/۶۶
محیط کشت بدون تلقیح (شاهد)	۰/۰۳±۴۴/۵۷

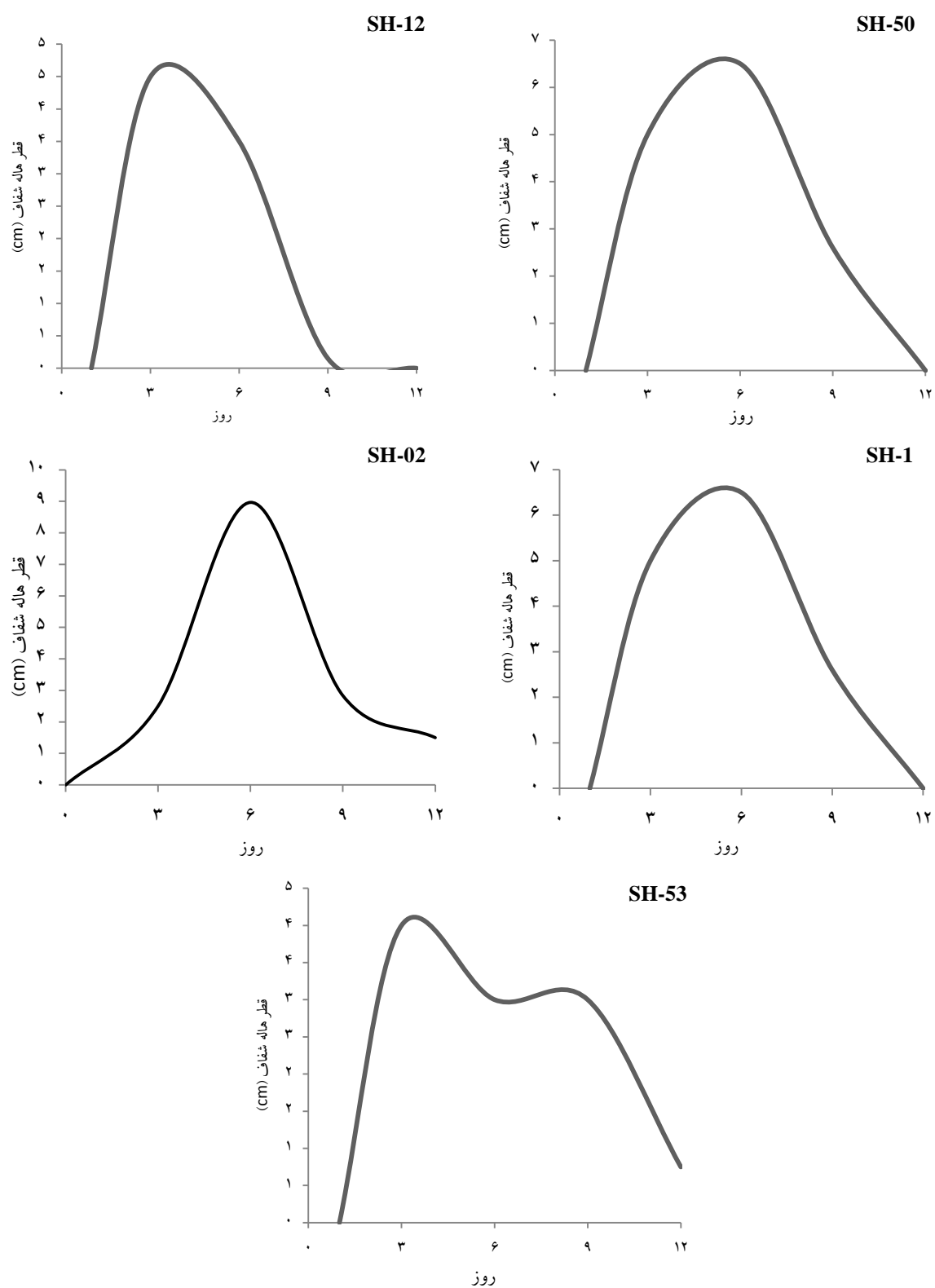
برای تعیین زمان حداکثر تولید بیوسورفاکتانت توسط این سویه، میزان تولید بیوسورفاکتانت در طی ۱۲ روز ارزیابی شد؛ در این راستا، هاله شفاف تولیدی در روزهای ۳، ۶، ۹ و ۱۲ اندازه‌گیری شد (شکل ۱). به این ترتیب با رسم نمودار حاصل، مشخص شد که SH-02 بیشترین تولید بیوسورفاکتانت را در روز ۶ با قطر هاله ۹ سانت متر دارد (شکل ۲).

انتخاب جدایه برتر بر اساس کاهش میزان کشش

سطحی: کشش سطحی یکی از معیارهای اصلی نشان‌دهنده تولید مواد فعال در سطح است. جهت انتخاب برترین جدایه در تولید بیوسورفاکتانت، کشش سطحی کشت جدایه‌های منتخب انتخابی سنجش شد. جدول ۳ کشش سطحی جدایه‌های ذکر شده و محیط شاهد را نشان می‌دهد. با توجه به اینکه کاهش کشش سطحی تا زیر ۴۰ میلی نیوتن بر متر شاخص تولید بیوسورفاکتانت در نظر گرفته می‌شود (۱۹)، بررسی تولید بیوسورفاکتانت نشان داد که جدایه SH-02 با کاهش قابل توجهی در کشش سطحی مایع تخمیر قارچی نسبت به سایر جدایه‌ها، در تولید ترکیبات زیستی فعال در سطح، توانمندتر است و کشش سطحی در محیط را به میزان ۲۶/۶ میلی نیوتن بر متر در مقایسه با آب مقطر ۶۹/۶۶ میلی نیوتن بر متر و محیط کشت ۴۵/۶ میلی نیوتن بر متر کاهش می‌دهد (جدول ۳).

شکل ۱- آزمون گسترش روغن، تولید هاله شفاف به قطر ۸/۵ سانتیمتر با اضافه کردن سوپرناتانت کشت SH-02 در روز ۷ تخمیر

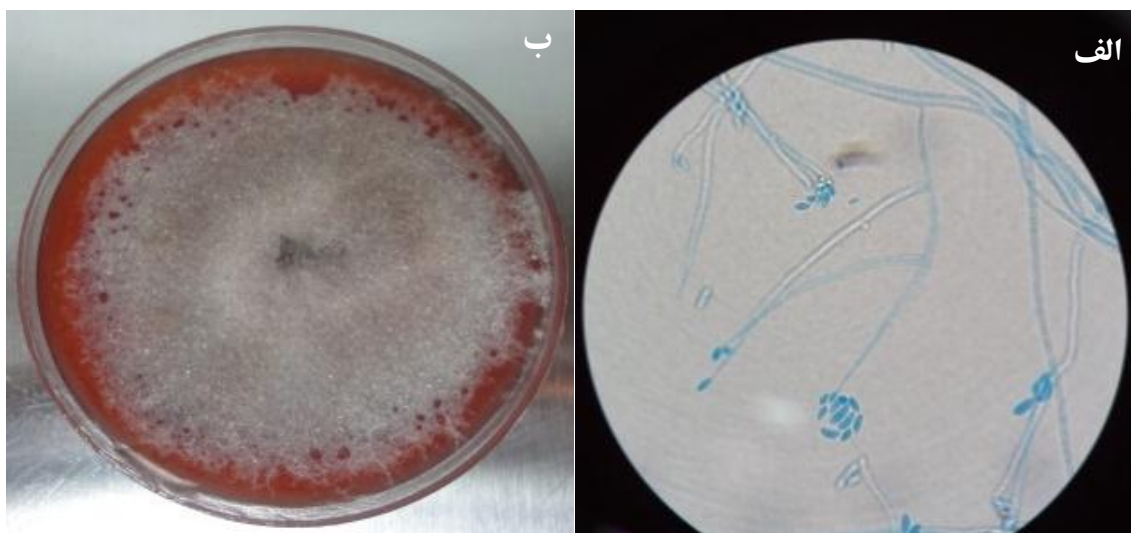

شکل ۲- نمودار تولید بیوسورفکتانت در روزهای مختلف با استفاده از روش گسترش روغن توسط جدایه SH-50، SH-1، SH-53، SH-02 و SH-12

بانک ژنی NCBI نشان داد که جدایه SH-02 با میزان شباهت ۹۹ درصد متعلق به *Fusarium* sp. است. این جدایه در بانک ژنی با کد دستیابی KT881548 ثبت شد و با کد *Fusarium* sp. UTMC 5039 در کلکسیون میکروارگانیسم‌های دانشگاه تهران ثبت و نگهداری شد.

شناسایی مورفولوژیک و مولکولی جدایه منتخب:

بررسی‌های ریخت‌شناسی کلنی و کشت روی لام تهیه شده از قارچ منتخب و آرایش و حالت میکروکنیدی‌های داسی شکل مشاهده شده در جدایه SH-02 نشان‌دهنده این است که این جدایه به جنس *Fusarium* شباهت نزدیکی دارد (شکل ۳). نتایج به دست آمده از شناسایی مولکولی و تعیین ترادف ژن‌های *ITS* و *بتاتوبولین* و مقایسه توالی به دست آمده در

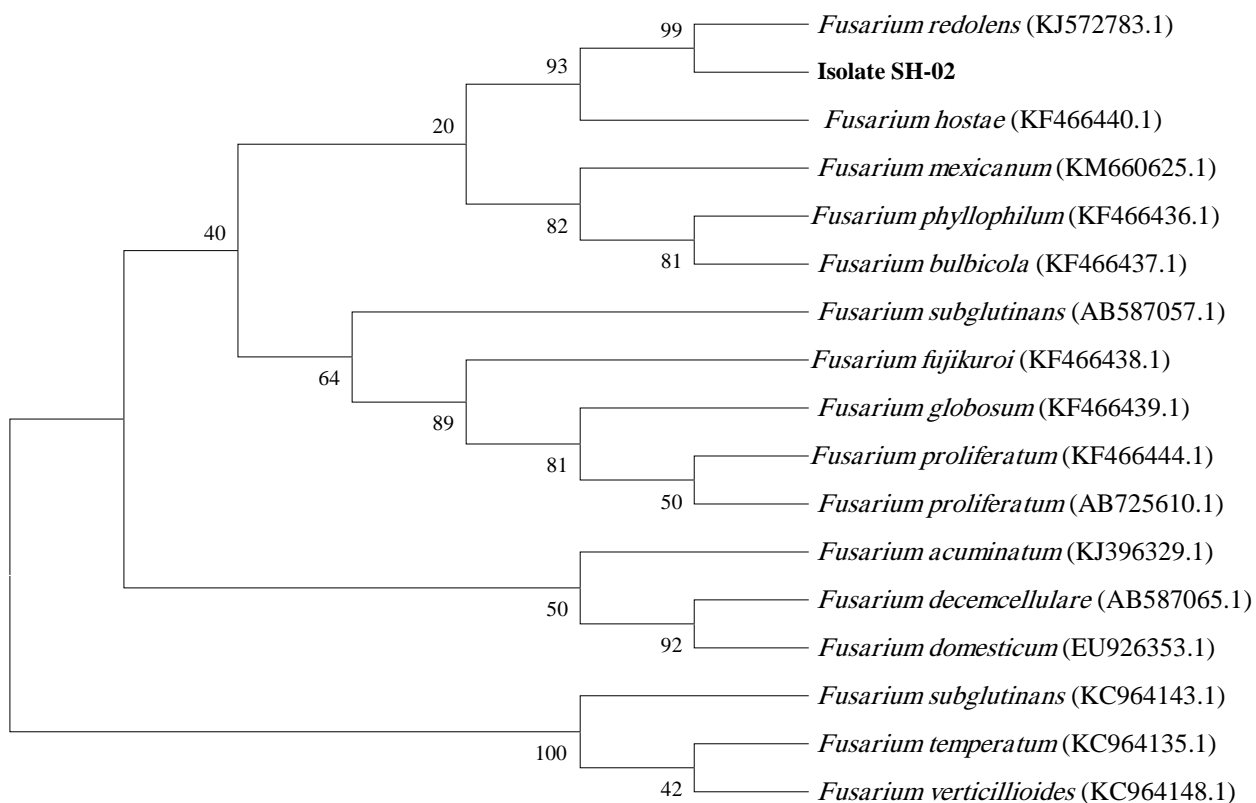
شکل ۳- الف) شمای میکروسکوپی، ب) مورفولوژی کلنی *Fusarium* sp. UTMC 5039

کشت سیب‌زمینی دکستروز براث دارای یک درصد نفت خام، در طی روزهای ۵، ۱۰، ۱۵ و ۲۰ بعد از انکوباسیون مورد سنجش کل محتوای هیدروکربنی باقیمانده قرار گرفت. این سویه در هر دو محیط قادر به حذف نفت خام بود (شکل ۵). نتایج حاصل از این مرحله در شکل ۶ و ۷ نشان داده شده است. با توجه به نتایج به دست آمده، این سویه در حذف نفت خام توانمند است و در محیط پایه نمکی به میزان ۶۰ درصد و در محیط کمپلکس PDB حدود ۹۰ درصد ترکیبات نفتی را در طی مدت ۲۰ روز استفاده می‌شود (شکل ۶ و ۷).

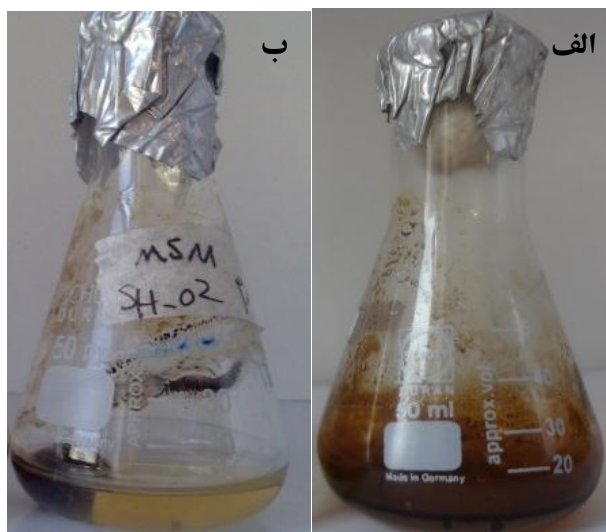
توالی ژن *بتاتوبولین* قارچ‌های مشابه و جدایه SH-02 به کمک نرم‌افزار کلاستال X^v، هم‌ردیف‌سازی شد و درخت فیلوژنی آن با الگوریتم اتصال-همسایگی و با استفاده از نرم‌افزار مگا ۵ رسم شد. موقعیت فیلوژنی جدایه SH-02 با *Fusarium* sp. در شکل ۴ نشان داده شده است.

سنجش توانایی تخریب نفت خام توسط *Fusarium*

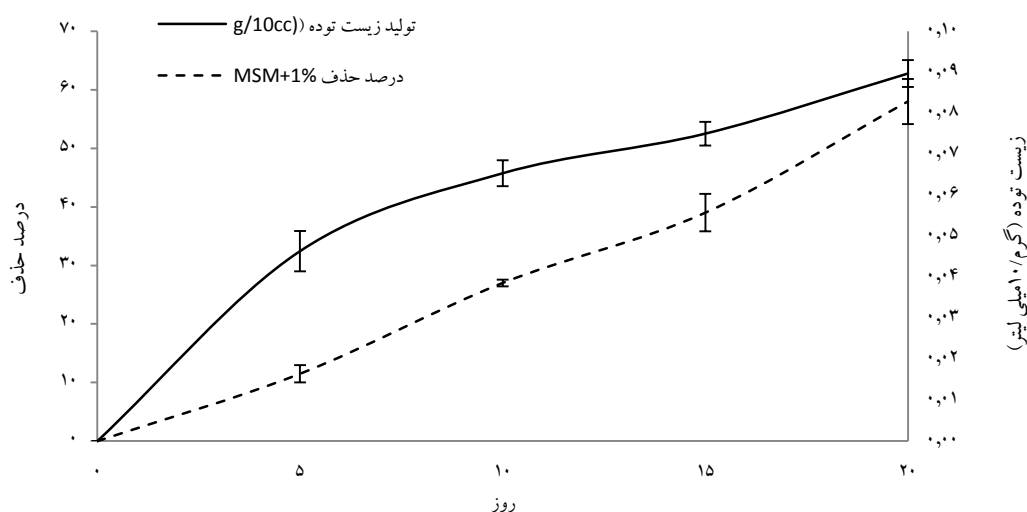
Fusarium sp. UTMC 5039: به منظور بررسی توانایی حذف *Fusarium* sp. UTMC 5039 در محیط‌های کشت ساده و پیچیده نمودار تولید زیست‌توده و حذف ترکیبات نفتی در محیط کشت پایه نمکی و محیط

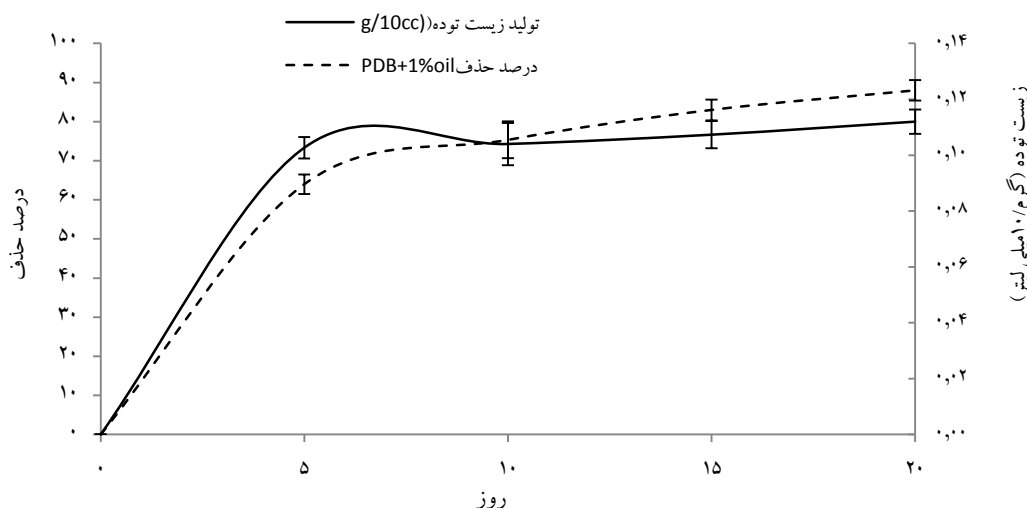
شکل ۴- درخت فیلوژنی جدایه‌ی منتخب SH-02 با استفاده از پرایمرهای بتاتوبولین، با الگوریتم اتصال- همسایگی برای هم‌ردیفی و تعیین فاصله‌ی توالی‌ها و نیز نرم‌افزارهای مگا، این جدایه بیشترین نزدیکی را به سویه *Fusarium sp.* UTMC 5039 نشان داد.

شکل ۵- حذف زیستی نفت خام *Fusarium sp.* UTMC5039 در محیط کشت MSM (الف) شاهد، (ب) تلقیح‌شده با قارچ

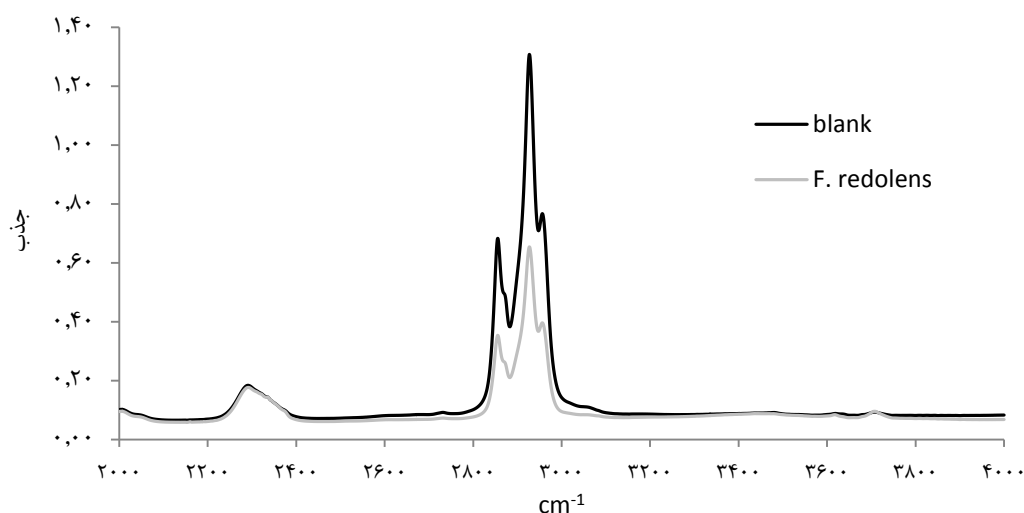
شکل ۶- مقایسه درصد حذف و تولید زیست توده در محیط پایه نمکی دارای یک درصد نفت خام توسط سویه *Fusarium sp.* UTMC5039

شکل ۷- مقایسه درصد حذف و تولید زیست توده در محیط PDB دارای یک درصد نفت خام توسط سویه *Fusarium sp.* UTMC 5039

در ادامه به منظور تخمین دقیق میزان حذف ترکیبات آلیفاتیک موجود در نفت توسط گونه *Fusarium sp.* UTMC 5039 بعد از ۲۰ روز کشت سویه مورد نظر در محیط پایه نمکی حاوی ۱ درصد نفت خام، طیف سنجی فرورسرخ انجام شد و میزان حذف با توجه به نمونه شاهد بدون تلقیح تعیین گردید. نمودار به دست آمده نشان داد که این گونه بیشتر از ۵۰ درصد ترکیبات آلیفاتیک را در مقایسه با نمونه شاهد حذف کرده است (شکل ۸).

نتایج بررسی تعیین توان تحمل شرایط سمی نفت خام توسط *Fusarium sp.* UTMC 5039، در حضور ۲ درصد نفت خام در دو محیط پایه نمکی و کمپلکس در انتهای روز ۲۰ نشان می دهد که افزایش میزان نفت، حذف را به ۲۵ درصد در محیط پایه نمکی و ۴۳ درصد در محیط PDB کاهش می دهد. افزایش سمیت و کاهش سطح دسترسی میکروارگانیزم به هوا را می توان دلیل این نتیجه عنوان کرد.

شکل ۸- طیف FTIR مربوط به *Fusarium sp.* UTMC5039 در مقایسه با نمونه شاهد

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به اهمیت فوق‌العاده یوسورفکانت در صنعت در حال حاضر، دستیابی به سویه‌ای توانمند با بازده بالا از اهمیت زیادی برخوردار است. میکروارگانیسم‌های متنوعی شامل باکتری‌ها، کپک‌ها و مخمرها قادر به تولید یوسورفکانت هستند؛ ولی اکثر مطالعات صورت گرفته در این حوزه مربوط به باکتری‌ها است (۲۰). اکثر باکتری‌های تولیدکننده یوسورفکانت گزارش شده در مقالات به جنس‌هایی از *Bacillus*، *Pseudomonas*، *Acinetobacter* و *Arthrobacter* تعلق دارند که به علت بیماری‌زایی بسیار از این باکتری‌ها، کاربرد آنها به‌خصوص در صنایع غذایی و دارویی محدود شده است (۲۱)؛ در این راستا با وجود اینکه قارچ‌ها توانایی زیادی در تولید ترکیبات فعال سطحی دارند، کمتر بررسی شده‌اند و تاکنون تعداد کمی قارچ مورد مطالعه قرار گرفته است. سویه‌های معرفی شده در این زمینه غالباً مخمرند و متعلق به سه جنس *Pseudozyma*، *Candida* و *Yarrowia* هستند. البته اخیراً نیز گزارش‌هایی از تولید یوسورفکانت توسط گونه‌های *Cunninghamella echinulata* و جنس

Aspergillus منتشر شده است (۴). براساس یافته‌های بودور^{۱۸} و همکاران خاک‌های آلوده به نفت بازده بیشتری در جداسازی میکروارگانیسم‌های مولد یوسورفکانت دارند (۲۲). به این منظور جداسازی و غنی‌سازی از خاک‌های آلوده به نفت صورت گرفت تا احتمال دستیابی به سویه مولد افزایش یابد. براساس نتایج رادوان^{۱۹} و همکاران تولید یوسورفکانت توسط یک میکروارگانیسم وابسته به جذب سوسترهای آب‌گریز توسط آن میکروارگانیسم است. در این پژوهش علاوه بر نمونه‌گیری از مناطق آلوده به نفت به منظور افزایش شانس جداسازی ایزوله‌های توانمند، مشاهده شد که در حضور سوسترهای آب‌گریز مانند روغن و نفت این سویه قادر به تولید یوسورفکانت است (۲۳).

با مقایسه نتایج به دست آمده در این پژوهش با مقادیر گزارش شده در مقالات، قارچ منتخب *Fusarium sp.* UTMC 5039 با تولید هاله شفاف در آزمون گسترش روغن به میزان ۹ سانتیمتر مولد یوسورفکانت است و کشش سطحی محیط را به میزان ۲۶/۶ میلی‌نیوتن بر متر کاهش می‌دهد که این میزان کاهش کشش سطحی در مقایسه با مقادیر گزارش شده قابل توجه است. به عنوان مثال

در پژوهشی که سیلوا^{۲۰} و همکاران انجام داده‌اند، قارچ *Cunninghamella echinulata* به عنوان مولد بیوسورفاکتانت کشش سطحی محیط کشت را به میزان ۳۶ میلی نیوتن بر متر کاهش داد و قطر هاله حاصل از آزمون گسترش روغن، ۴/۷ سانتیمتر گزارش شد (۲۴). همچنین مطالعه عادل و همکارانش در سال ۱۳۹۲ بر دو گونه از باکتری *Shewanella* نشان داد که بیشترین قطر هاله به دست آمده در تست گسترش روغن تنها ۱/۴ سانتیمتر است (۲۵). نتایج محمدی و همکارانش در سال ۱۳۹۰ جهت جداسازی سویه توانمند در تولید بیوسورفاکتانت از حوضچه‌های نفتی نهایتاً منجر به دستیابی به گونه‌ای از جنس *Bacillus* شد که کشش سطحی را به میزان ۳۰ میلی نیوتن بر متر کاهش می‌دهد (۲۶). در پژوهشی که مصطفی پور رمی و همکارانش در سال ۱۳۹۳ جهت جداسازی و شناسایی گونه‌های تولیدکننده بیوسورفاکتانت از جنس *Acinetobacter* انجام دادند، توانمندترین جدایه به دست آمده تنها قادر به کاهش کشش سطحی تا ۳۶ میلی نیوتن بر متر است (۲۷). بررسی‌های انجام شده در زمینه نقش بیوسورفاکتانت‌ها در حذف آلودگی‌های نفتی، ارتباط میان تولید برخی از انواع بیوسورفاکتانت توسط یک میکروارگانیسم و توانایی آن در حذف آلودگی‌های نفتی را تأیید می‌کنند. در واقع بیوسورفاکتانت‌ها می‌توانند با کاهش کشش سطحی، سوسترای آب‌گریز نفتی را برای استفاده در دسترس میکروارگانیسم قرار دهند. به نظر می‌رسد توانایی حذف نفت سویه *Fusarium sp.* UTMC 5039 ارتباط تنگاتنگی با تولید ترکیبات فعال در سطح دارد. در واقع بیوسورفاکتانت تولیدشده با خاصیت امولسیفه‌کنندگی باعث حل شدن نفت خام در محیط کشت می‌شود و به این ترتیب نفت خام به عنوان سوسترای برای این سویه در دسترس قرار می‌گیرد. چنان‌که در این پژوهش نیز مشاهده شد، در مرحله سنجش توانایی تخریب توسط

Fusarium sp. UTMC 5039، نفت موجود در فلاسک دارای این سویه نسبت به شاهد و فلاسک‌های فاقد سویه مولد در روز ۷ به صورت محلول در محیط کشت درآمد و سویه تا روز ۲۰ قادر به حذف و استفاده ۶۰ درصدی نفت خام موجود در محیط به عنوان تنها منبع کربن بود. این نتیجه با یافته‌های سایر پژوهشگران درباره اثبات تولید بیوسورفاکتانت و تأثیر آن در افزایش حذف زیستی هم‌راستا است؛ به عنوان مثال Gnanamani و همکاران با بررسی پاک‌سازی زیستی آلودگی‌های نفت خام با استفاده از جداسازی میکروارگانیسم‌های تولیدکننده ترکیبات فعال زیستی نشان دادند که تولید بیوسورفاکتانت ارتباط مستقیمی با جذب سوسترهای هیدروکربنی موجود در محیط دارد و باعث انجام موفق پاک‌سازی زیستی زمین‌های آلوده می‌شود (۲۰). نتایج پژوهش‌های محمدی و همکارانش در سال ۱۳۹۰ گونه‌ای از جنس *Bacillus* است که با تولید بیوسورفاکتانت قادر به کاهش کشش سطحی و قادر به حذف ۸۱/۵ درصد نفت در غلظت ۱ درصد نفت است (۲۶). براساس مطالعات انجام شده در مقالات، تاکنون گزارشی از فعالیت توآمان تولید بیوسورفاکتانت و حذف زیستی نفت توسط این گونه منتشر نشده است؛ همچنین فعالیت نفت‌خواری این گونه در این پژوهش در مقایسه با گزارش‌هایی که راجع به نفت‌خواری جنس *Fusarium* منتشر شده‌اند حدود ۱/۵ برابر بیشتر است؛ بنابراین با توجه نتایج حاصل، *Fusarium sp.* UTMC 5039 می‌تواند به عنوان یک سویه ارزشمند و مناسب برای تولید بیوسورفاکتانت و پاک‌سازی آلودگی‌های نفتی مورد توجه قرار گیرد. شناسایی و خالص‌سازی ترکیب فعال سطحی تولیدشده و همچنین بررسی ارتباط میزان تولید بیوسورفاکتانت با میزان حذف نفت و مطالعه فعالیت ایزوله در نمونه خاک‌های آلوده می‌تواند در ادامه مورد توجه قرار گیرد.

References

- (1) Banat IM., Franzetti A., Gandolfi I., Bestetti G., Martinotti MG., Fracchia L., et al. Microbial biosurfactants production, applications and future potential. *Applied Microbiology and Biotechnology* 2010; 87(2): 427-44.
- (2) Fakruddin M. Biosurfactant: production and application. *Journal of Petroleum & Environmental Biotechnology* 2012; 3(124):1-5.
- (3) Bustamante M., Durán N., Diez MC. Biosurfactants are useful tools for the bioremediation of contaminated soil: a review. *Journal of Soil Science and Plant Nutrition* 2012; 12(4): 667-87.
- (4) Bhardwaj G., Cameotra SS., Chopra HK. Biosurfactants from Fungi: A Review. *Journal of Petroleum and Environmental Biotechnology* 2013; 4(6): 160-6.
- (5) Sepahi AA., Golpasha ID., Emami M., Nakhoda AM. Isolation and characterization of crude oil degrading Bacillus spp. *Iranian Journal of Environmental Health Science & Engineering* 2008; 5(3): 149-54.
- (6) Konishi M., Morita T., Fukuoka T., Imura T., Kakugawa K., Kitamoto D. Production of different types of mannosylerythritol lipids as biosurfactants by the newly isolated yeast strains belonging to the genus Pseudozyma. *Applied microbiology and biotechnology* 2007; 75(3): 521-31.
- (7) Chandran P., Das N. Biosurfactant production and diesel oil degradation by yeast species Trichosporon asahii isolated from petroleum hydrocarbon contaminated soil. *International Journal Of Engineering Science and Technology* 2010; 2(12): 6942-53.
- (8) Kuiper I., Lagendijk EL., Pickford R., Derrick JP., Lamers GE., Thomas-Oates JE., et al. Characterization of two Pseudomonas putida lipopeptide biosurfactants, putisolvin I and II, which inhibit biofilm formation and break down existing biofilms. *Molecular microbiology* 2004; 51(1): 97-113.
- (9) Techaoei S., Leelapornpisid P., Santiarwarn D., Lumyong S. Preliminary screening of biosurfactant producing microorganisms isolated from hot spring and garages in northern Thailand. *KMITL science and technology journal* 2007; 7(S1): 38-43.
- (10) Watanabe T. *Pictorial Atlas of Soil and Seed Fungi: Morphologies of Cultured Fungi and Key to Species*. 3rd ed. New York: Taylor & Francis; 2011.
- (11) Sambrook J., Russell DW., Russell DW. *Molecular cloning: a laboratory manual (3-volume set): Cold spring harbor laboratory press Cold Spring Harbor*. New York: Cold Spring Harbor Laboratory; 2001.
- (12) Uribe-Alvarez C., Ayala M., Perezgasga L., Naranjo L., Urbina H., Vazquez-Duhalt R. First evidence of mineralization of petroleum asphaltene by a strain of Neosartorya fischeri. *Microbial biotechnology* 2011; 4(5): 663-72.
- (13) Rahman KS., Thahira-Rahman J., Lakshmanaperumalsamy P., Banat IM. Towards efficient crude oil degradation by a mixed bacterial consortium. *Bioresource Technology* 2002; 85(3): 257-61.
- (14) Behnood M., Nasernejad B., Nikazar M. Biodegradation of crude oil from saline waste water using white rot fungus Phanerochaete chrysosporium. *Journal of Industrial and Engineering Chemistry* 2013; 20(4): 1879-1885.
- (15) Hassanshahian M., Emtiazi G. Isolation, and molecular detection of Alcanivorax dieselolei in the Persian Gulf and the study of biodegradation ability for remediation of oil pollution. *Biological Journal of Microorganism* 2012; 1(1): 31-40.
- (16) Weisman W., Group TPHCW. *Analysis of petroleum hydrocarbons in environmental media*. vol1. Massachusetts: Amherst Scientific Publishers; 1998.
- (17) Youssef NH., Duncan KE., Nagle DP., Savage KN., Knapp RM., McInerney MJ. Comparison of methods to detect biosurfactant production by diverse microorganisms. *Journal of Microbiological Methods* 2004; 56(3): 339-47.

- (18) Gnanamani A., Kavitha V., Radhakrishnan N., Mandal AB. Bioremediation of crude oil contamination using microbial surface active agents: isolation, production and characterization. *Journal of Bioremediation and Biodegradation* 2010; 1(2): 1-8.
- (19) Makkar RS, Cameotra SS, Banat IM. Advances in utilization of renewable substrates for biosurfactant production. *AMB express*. 2011;1(5):1-19.
- (20) Bodour AA., Miller-Maier RM. Application of a modified drop-collapse technique for surfactant quantitation and screening of biosurfactant-producing microorganisms. *Journal of Microbiological Methods* 1998; 32(3): 273-80.
- (21) Radwan SS., Sorkhoh NA. Lipids of n-alkane-utilizing microorganisms and their application potential. *Advances in applied microbiology* 1993; 39: 29-90.
- (22) Andrade Silva NR., Luna MA., Santiago AL., Franco LO., Silva GK., de Souza PM., et al. Biosurfactant-and-Bioemulsifier Produced by a Promising *Cunninghamella echinulata* Isolated from Caatinga Soil in the Northeast of Brazil. *International journal of molecular sciences* 2014; 15(9): 15377-95.
- (23) Adeli M., Hassanshahian M., Kariminik A. Isolation, identification and characterization of biosurfactant-producing *Shewanella* species from the Persian Gulf. *Journal of Microbial World* 2013; 6(1): 53-61.
- (24) Mohammadi F., AkhavanSepahi A., Mohammadi F., Amini M. Bioremediation of water contaminated with crude oil per isolatin *Bacillus* from oily pound. *Journal of Tolo-e-behdasht* 2012; 11(2) :107-118.
- (25) Mostafapour M., Ahmady- Abchin S., Saffari M. Isolation and identification of biosurfactant-producing strains from the genus *Acinetobacter sp* and antibacterial effects of biosurfactant produced on some of the negative and gram-positive bacteria in vitro. *NCMBJ* 2014; 4 (14) :79-91.

-
- ¹- Mineral Salt Medium (MSM)
 - ²- Potato Dextrose Agar
 - ³- Spread plate technique
 - ⁴- Oil spreading
 - ⁵- Parafilm M method
 - ⁶- Surface tension measurement
 - ⁷- Du_Nouy ring method
 - ⁸- Attensian 701
 - ⁹- Ampliqon master mix, Denmark
 - ¹⁰- Macrogene, South Korea
 - ¹¹- UTMC
 - ¹²- Neighbor Joining
 - ¹³- Bootstrap
 - ¹⁴- Total petroleum hydrocarbons
 - ¹⁵- Shimadzu uv-160
 - ¹⁶- Perkinelmer
 - ¹⁷- Clustal X
 - ¹⁸- Bodour et al
 - ¹⁹- Radwan et al
 - ²⁰ Silva et al